

M NIT R

Track II Monitor โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ฉบับที่ ๑๑/๖๕ (๑ - ๑๕ มี.ค.๖๕)

ทำไมนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับแรกของปากีสถาน จึงมีความสำคัญต่อเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชียใต้ในอนาคต

เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕ ปากีสถานได้เผยแพร่เอกสารนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับแรก พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๖๙ ระยะเวลา ๕ ปี โดย อิมราน ข่าน นายกรัฐมนตรีปากีสถาน และโมฮิด ยูซุฟ ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติของปากีสถาน ได้ออกมากล่าวว่า นโยบายฉบับนี้ จะช่วยให้การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของปากีสถานมีความชัดเจน และเป็นทางการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังระบุถึงการกำหนดบทบาทของปากีสถานในปัจจุบัน ที่จะมุ่งเน้นไปที่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม รวมไปถึงหลักเกณฑ์ที่แนะนำต่างๆ จึงเป็นที่น่าสนใจว่านโยบายฉบับนี้ จะมีความสำคัญต่อเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียใต้ได้อย่างไร

จุดหมุนเปลี่ยนภูมิเศรษฐศาสตร์

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของปากีสถานฉบับนี้ มุ่งเน้นในเรื่องความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเป็นอันดับแรกที่จะนำพาปากีสถานไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ โดยนายกรัฐมนตรีอิมราน ข่าน ได้กล่าวว่า “การพัฒนาอย่างทั่วถึง (Inclusive Development) ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้สำหรับความมั่นคงแห่งชาติ” นโยบายนี้แสดงให้เห็นถึง จุดหมุนเปลี่ยนภูมิเศรษฐศาสตร์ (Geo-economic Pivot) ด้วยที่ว่าปากีสถานเป็นศูนย์รวมของทุกสรรพสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั่วโลก นอกจากนี้ในนโยบายฉบับนี้ ยังได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ เช่น เรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจ ๕.๓% รากฐานทางเศรษฐกิจของปากีสถานที่ถูกกรูมร่ำด้วยจุดอ่อนทางเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาที่ล่าช้า และความล้มเหลวของนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้องกัน

หากมองเชิงเปรียบเทียบ จุดหมุนเปลี่ยนภูมิเศรษฐศาสตร์ในนโยบายฉบับนี้ของปากีสถาน ไม่ได้หมายความว่าปากีสถานจะมีท่าทีที่คลายความกังวลกับความมั่นคงแบบเดิม ในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับดังกล่าว ปากีสถานจะไม่แสวงหาความมั่งคั่งเพียงเพื่อความเจริญรุ่งเรืองหรือป้อนผลสันติภาพไม่ว่าจะด้วยประการใดก็ตาม โดยที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติของปากีสถานได้กล่าวว่า นโยบายแห่งชาติฉบับนี้ จะปรับเปลี่ยนแนวคิดที่ว่าควรจะมีงบประมาณด้านกลาโหมเพื่อความมั่นคงทางการทหาร หรือควรจะมีงบประมาณเพื่อปากท้องของประชาชน ซึ่งในนโยบายฉบับนี้จะเน้นย้ำ

เรื่องการเติบโตของเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองและสะสมทรัพยากรแห่งชาติที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งภาคส่วนของการทหารและการป้องกันประเทศอาจจะต้องดึงทรัพยากรบางส่วนไปใช้ในอนาคตมากกว่าในปัจจุบัน

เน้นยุทธศาสตร์มากกว่านโยบาย

การเน้นย้ำถึงความมั่งคั่งในนโยบายฉบับนี้เป็นหนทางที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ใหญ่ ซึ่งเป็นนัยยะว่าจะไม่มีการใช้ภูมิยุทธศาสตร์แทนภูมิเศรษฐศาสตร์ แต่ในทางกลับกันกลายเป็นต้องนำมารวมกัน เนื่องจากเอกสารนโยบายฉบับนี้มีการระบุถึงความต้องการของปากีสถานเรื่อง “สันติภาพในภูมิภาค” และ “การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับอินเดีย” ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นขึ้นอยู่กับท่าทีของการป้องกันประเทศและการมีเศรษฐกิจที่มีรากฐานที่แข็งแกร่งมากขึ้นตามที่คาดการณ์เอาไว้

โดยเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มในปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีท่าทีที่จะเป็นไปได้ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมืองกับประเทศอินเดีย อย่างไรก็ตาม นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้ มีโอกาสต่อการสร้างการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์กับประเทศอินเดียไม่มากนักน้อย หากมองโลกในแง่ดี การป้องกันประเทศเช่นนี้ อาจทำให้เกิดความมั่นคงมากยิ่งขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างปากีสถานและอินเดีย เช่นเดียวกันกับการปฏิบัติแบบเดิมของปากีสถานกับการปรับกองทัพให้ทันสมัย การกล่าวอ้างถึงองค์ประกอบในการจัดลำดับความสำคัญของความมั่นคงแห่งชาติ

จะทำให้ไม่สามารถเอาชนะเสียงวิจารณ์ในทิศทางและแนวโน้มของประเทศได้ ในส่วนขององค์ประกอบเสริมอื่น ๆ ในนโยบายฉบับนี้ชี้ให้เห็นถึงความต่อเนื่อง รวมถึงการถูกวิจารณ์จากอินเดีย แต่ไม่มีการเรียกร้องให้เปลี่ยนสถานะรัฐขั้วมมุ และแคชเมียร์ และในส่วนของนโยบายการต่างประเทศยังคงมีการระบุถึงลักษณะความสัมพันธ์ของปากีสถานกับจีน ว่าเป็นการขับเคลื่อนความสัมพันธ์กันด้วยผลประโยชน์ร่วมกัน รวมไปถึงการมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่นโยบายฉบับดังกล่าวได้มีการปรับเปลี่ยนแผนเพื่อเพิ่มความพยายามที่อาจเกิดขึ้นสำหรับแนวทางการรักษาความปลอดภัยแบบเดิมของปากีสถานนั้น จะถูกระบุอยู่ในข้อของการปรับปรุง “ความสามารถของพื้นที่” และ “ข้อมูลความปลอดภัยทางไซเบอร์” แต่ยังไม่มีการให้รายละเอียดใดๆเพิ่มเติม แต่ในส่วนของประเทศจีน ได้มีการกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ ว่า “จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาดาวเทียมสื่อสารสำหรับปากีสถาน และจะให้ความร่วมมือในการก่อสร้างศูนย์อวกาศปากีสถาน”

การแสดงความพึงพอใจ

การอ้างถึงการแสวงหานโยบายต่างประเทศที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับของปากีสถาน อาจจะทำให้เอกสารนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้ ถูกกล่าวหาว่าไม่สุจริต แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการพิจารณาถึงวิธีที่นโยบายอาจใช้ได้ในทางปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่คลั่งคลั่งสงสัยทั้งในส่วนของปากีสถานและที่อื่นๆ อาจแสดงความพึงพอใจซึ่งเป็นไปได้ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) **ประเด็นการก่อการร้าย** พบว่าภายหลังจากการรณรงค์ต่อต้านผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ พบว่าการโจมตีของผู้ก่อการร้ายเกิดขึ้นในปากีสถานถึง ๓๘๑ ครั้ง ในปี ค.ศ. ๒๐๒๑ ซึ่งลดลงถึง ๖ เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับจากปี ค.ศ. ๒๐๑๐ แต่สหรัฐฯ ได้มีการประเมินเอาไว้ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ การก่อการร้ายในระดับภูมิภาคยังคงมีการปฏิบัติจากปากีสถานอยู่ และมีการโต้เถียงถึงความแตกต่างของปากีสถานระหว่างสิ่งที่นโยบายฉบับนี้เรียกว่า การประนีประนอม และการไม่ปรองดอง ระหว่างกลุ่มติดอาวุธอิสลามิสต์นั้นอาจเป็นปัญหา ซึ่งวิธีการที่ภาครัฐให้ความสำคัญที่จะดำเนินการบนพื้นฐานของความแตกต่างนี้ อาจเกิดความชัดเจนมากขึ้นใน “National Counter Violent Extremism” ที่จะมีขึ้นในฉบับแรกนี้ นโยบายฉบับนี้ได้ยกประเด็นของจีนขึ้นมาอย่างเป็นนัยยะที่สัมพันธ์กัน เมื่อกล่าวถึง “ความสำคัญของการเข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีทางเลือก” นอกจากนี้ยังมีการเรียกร้องให้ “ลดการพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอก” ซึ่งไม่สามารถมาเป็นข้อบ่งชี้ได้ว่าทั้งสองประการที่กล่าวมานี้ จะสามารถ

นำมารวมกันในแนวทางของปากีสถานที่มีต่อจีนได้ สำหรับข้อบ่งชี้อื่นๆ ที่แสดงให้เห็นว่านโยบายฉบับนี้ ไม่ยอมรับขอบเขตของความท้าทายที่ปากีสถานกำลังเผชิญอยู่ คือการพิจารณาพิเศษเกี่ยวกับการปกครองของกลุ่มตอลิบานในอัฟกานิสถาน และการหลีกเลี่ยงการใช้คำที่นิยมใช้กันแพร่หลายอย่างคำว่า “อินโดแปซิฟิก” สำหรับการพูดถึงในประเด็นเศรษฐกิจและความมั่นคงทางทะเลในอนาคตของประเทศ และ (๒) **การจัดลำดับความสำคัญของการแข่งขัน** ที่จะให้อยู่ส่วนไหนของกระบวนการงบประมาณ ซึ่งเอกสารฉบับนี้ไม่มีรายละเอียดระบุอยู่

บทส่งท้าย

การที่นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้ ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ในทันที อาจเป็นเพราะเผยให้เห็นถึงความเป็นจริงของการเมือง และการบริหารราชการภายในของปากีสถาน ตามที่นักวิจารณ์หลายคนได้คาดการณ์ไว้ ซึ่งอาจดูเหมือนว่าไม่เกี่ยวข้องกับเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียใต้ ความมุ่งมั่นที่ยืดหยุ่นและฝังแน่นเพื่อรักษานโยบายให้คงอยู่นี้ อาจกลายเป็นก้าวสำคัญในการกำหนดกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของปากีสถานให้เป็นการ เอกสารนโยบายฉบับนี้ อาจกลายเป็นแนวทางแรกในการชี้้นำกระบวนการต่างๆ กล่าวคือกระบวนการความมั่นคงแห่งชาติที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นอาจให้ความกระจ่างและสอดคล้องกันมากขึ้นในการดำเนินการภายนอกของปากีสถาน โดยเริ่มต้นจากการดำเนินการที่มีต่ออินเดีย และยิ่งไปกว่านั้น ระยะเวลาของนโยบายสามารถช่วยพิสูจน์อนาคตได้ ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ กระทบรวมมหาดไทยของปากีสถานได้เผยแพร่ “นโยบายความมั่นคงภายในแห่งชาติ” บางส่วนเพียงไม่กี่สัปดาห์ก่อนที่รัฐบาลจะแพ้การเลือกตั้งทั่วไปโดยพรรคของ อิมราน ข่าน นายกรัฐมนตรีปากีสถานคนปัจจุบัน ในทางตรงกันข้าม การกำหนดและการเปิดตัวนโยบายในปี ๒๐๒๒ นั้นเสร็จสิ้นไปหลายเดือนก่อนการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้นำสำคัญ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าผู้ที่จะมีมารับตำแหน่งใหม่ภายหลังจากการเลือกตั้งครั้งต่อไปและการสิ้นสุดวาระของผู้บัญชาการกองทัพบกในเดือนพฤศจิกายนนี้ จะมีแนวคิดและทิศทางอย่างไรในอนาคตต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงภายในแห่งชาติของปากีสถาน

ที่มา : <https://www.iiss.org/blogs/analysis/2022/02/why-pakistans-first-national-security-policy-matters-for-future-regional-stability>

<https://www.bangkokbiznews.com/world/828267>

https://www.matichonweekly.com/column/article_482610

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕-๑๖

admin_info@sscthailand.org

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ : Strategic Studies Center

<https://www.facebook.com/sscthailand.org/>